

Б Ю Л Е Т Е Н Ь

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА В КАНАДІ
516 The Kingsway, Toronto, ON M9A 3W6 Canada – ntsh.ca@gmail.com

ЧИСЛО 21 (25)

грудень 2022

Мирон Білинський, Різдво УПА.*

*З Різдвом
Христовим
і Новим Роком*

вітаємо і бажаємо
ВСІМ ЧЛЕНАМ
І ПРИХИЛЬНИКАМ НТШ ТА ЇХ
РІДНИМ

*РАДІСНИХ СВЯТ
І МИРУ В НОВОМУ РОЦІ!*

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

СЛОВО ГОЛОВИ

Щирі вітання всім членам і прихильникам НТШ Канади. 2022 був дуже складний рік. Росії повномасштабна війна проти України принесла неймовірний жах. Але попри все, наше товариство продовжувало активну діяльність. Мені припала велика честь бути обраною новою головою НТШ-К у травні цього року. Дякую за довіру тим, хто голосував за мене. Дуже рада, що багато членів бувшої дирекції погодилися залишитися на посадах і продовжувати працювати, особливо д-р Дарії Даревич, нашій довголітній, взірцевій голові. Вітаю нових членів дирекції які принесли нові ідеї та енергію!

Наукове Товариство Шевченка має довгу історію діяльності у складних умовах. НТШ було створено в час коли ще не існувала українська держава, імперії заперечували існування українців, але науковці такі як Михайло Грушевський, наш голова (1897-1913), ще від кінця дев'ятого століття розуміли важливість громадсько-наукової діяльності та організували доповіді. Тепер росія намагається знищити українську державу, але науковці продовжують працювати.

Мені було дуже приємно, що не зважаючи на обстріли, моя колега з Києва Діана Дуцик з Школи Журналстики Університету Києво-Могилянська Академія, виголосила нашу першу осінню доповідь у вересні на тему "Свобода слова в умовах війни". Наш Едмонтонський осередок зорганізував

віртуальну доповідь юристки Катерини Шуневич про “Сексуальне насильство під час війни” у жовтні. В листопаді, в місяці коли світ згадує Голодомор, молода дослідниця з Італії Діана Бота поділилася своєю працею про “Графічний роман в Італії як інструмент пояснення Голодомору”. У грудні Монреальський осередок zorganizував на живо доповідь д-ра Юрія Мончака з МекГілл університету про “Генетичну ідентичність людини”. Також відбулися дві цікаві конференції. Проф. Максим Тарнавський з Торонтського університету в жовтні зібрав літературознавців і перекладачів з цілого світу і провів з ними конференцію, “Переклади Української Літератури: Що? Кому? Як?”, а в грудні Уляна Пасічник zorganizувала нашу щорічну конференцію “Члени НТШ в Науці”, на якій виступили наші нові молоді члени із своїми дослідженнями. Також НТШ-К виділило три стипендії на конкурсній основі науковцям Калині Сомчинській, Олександрові Авербухові і Мирославу Іваникові. Субсидію на видання надано на книжку Наталі Кононенко.

Велика подяка всім хто доклав зусиль щоб здійснити ці події особливо нашій референтці імпрез Христі Колос, тим які виконують невидиму адміністративну роботу, і нашим спонсорам без яких наша діяльність була б неможливою.

Закінчуємо цей рік новинами, що Росія продовжує обстрілювати Україну, а українські науковці продовжують працювати. Фотографія яка мені назавжди залишиться в пам’яті це професора Ужгородського університету Федіра Шандора, який пішов в ряди Збройних Сил України захищати державу від російської навали, але продовжував викладати студентам з окопів через інтернет. Ми також продовжуємо працювати і вже готуємо цікаві доповіді на наступний рік.

Бажаю всім мирно відсвяткувати Різдво Христове і всім нам натхнення та стійкості до перемоги. Як колись писав Тарас Шевченко, Слава Україні!

З пошаною,

д-р *Марта Дичок*
голова НТШ в Канаді

XXVII Трирічний Конгрес Українців Канади, Вінніпег, 28 до 30 жовтня 2022

Конгрес проходив під гаслом “В єдності наша сила”. В основному, це гасло, і всі наради зосереджували свою увагу на війну в Україні, її наслідки в Україні та у світі, велике число українських новоприбулих з України і що це може значити для українців канадців.

Делегатами НТШ були:

д-р Олександр Басмат, мгр. Тетяна Басмат, мгр. Софія Качор і д-р Олександр Романко, який увійшов до нової Дирекції КУК від НТШ.

ДИРЕКЦІЯ І ПРОВІД НТШ 2022-2024

Дворічні Загальні Збори відбулися віртуально 16 травня 2022 року. На них обрано голову і наступних членів:

Голова – Марта Дичок
mdyczok@uwo.ca

Дирекція

бувша голова – Дарія Даревич
daria_darewych@hotmail.com

зас. голови – Анна Ференц
aferenc@rogers.com

зас. голови і реф. стипендій і видань –
Дагмара Турчин-Дувірак
pturchyn@sympatico.ca

секретар – Роксоліана Сливинська
roksoliana.slywynska@gmail.com

прот. секр. – Тетяна Басмат
tbasmat1220@rogers.com

реф. фінансів – Таня Джулинська
tanyakaldz@gmail.com

реф. імпрез. Христя Колос
gkolos@sympatico.ca

реф. конференцій – Уляна Пасічник
uliana.pasicznyk@utoronto.ca

реф. соц. мереж - Надя Герелюк
nadiagerel@gmail.com

реф. студентів - Ольга Хомета
olga.khomet@mail.utoronto.ca

предствник до КУК – Олександр Романко
romanko@romanko.ca

реф. внесків – Андрій Генік-Березовський
agenyk@gmail.com

реф. преси – Андрій Кудла-Винницький
akwynn30@mail.com

вільні члени – Уляна Підзамецька
ulanapidzamecky@gmail.com

Ростислав Кудлик
Rostyk.kudlyk@gmail.com

Контрольна Комісія

Іван Підкович johnpidko@sympatico.ca,
Ольга Купловська okuplowska@gmail.com,

Марійка Лялька-Винницька
marika@lavalink.com

Голови Осередків

Едмонтон: Алла Недашківська
alla.nedashkivska@ualberta.ca

Монреаль: Люба Жук
lubazuk@hotmail.com

Оттава: Микола Біланюк
bilaniuk@ncf.ca

Деякі учасники віртуальних Дворічних Загальних Зборів НТШ, 16 травня 2022.

ВІРТУАЛЬНІ ДОПОВІДІ В ЕДМОНТОНІ

15 січня 2022

Ксеня Мариняк «Геройська Україна: історія одного канадійського альбому, що заповнив лакуну в історії Визвольних Змагань».

22 січня 2022

Юрій Волошин «Народжуваність в Гетьманщині у другій половині XVIII ст. (на прикладі Пирятинської протопопії)».

5 лютого 2022

Володимир Маслійчук «Епифаній Тихорський та економічна база Харківського колегіуму (до 300-річчя заснування колегії)».

19 лютого 2022

Ігор Сердюк «Гетьман прислав двох монстров в спиртє»: традиційне бачення та нові уявлення про «інакших» новонароджених у Гетьманщині XVIII ст.»

24 березня 2022

Війна та науковці: голоси з України / War and Scholarship: Voices from Ukraine: Ivan Shmatko, University of Alberta (Sociology) Dafna Rachok, Indiana University

Bloomington, Yaroslav Kovalchuk
University of Alberta (History, Classics and
Religious Studies). In English.

9 квітня 2022

Війна та науковці: голоси з України.
Розмова з Анною Вовченко (літературна
перекладачка, членкиня Українського
ПЕН-клубу); Роксоляною Свято
(перекладачка, літературна критикиня);
Юлією Півторак (культурологиня, старша
викладачка катедри культурології УКУ).

14 квітня 2022

Алекс Авербух «Жидівський Король»,
презентація збірника поезії.

8 жовтня 2022

Іван Байдак, «Непомітні» (Invisible),
презентація книжки.

29 жовтня 2022

Катерина Шуневич «Сексуальне
наси́льство під час війни в Україні:
механізми притягнення до
відповідальності».

ДОПОВІДЬ В МОНТРЕАЛІ

4 грудня 2022

д-р Юрій Мончак, проф. Медицини в
Університеті МекГілл і директор
Лябораторії молекулярної патології в
Jewish General Hospital у Монреалі,
ГЕНЕТИЧНА ІДЕНТИЧНІСТЬ
ЛЮДИНИ: МОЛЕКУЛЯРНІ
„ВІДТИСКИ” ПАЛЬЦІВ І ЩО ВОНИ
ПРО НАС КАЖУТЬ..

ВІРТУАЛЬНІ ДОПОВІДІ В ТОРОНТІ

29 січня 2022

Студенти магістерської програми «Наука
про дані» в УКУ, модератор д-р Олек-
сандр Романко (професор Прикладних
Наук в УКУ) ЩО АЛЬГОРИТМИ
ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ МОЖУТЬ
ЗНАЙТИ У ВІРТУАЛЬНІЙ БІБЛІОТЕЦІ
TULA?

24 лютого 2022

д-р Олександр Романко (викладач в УКУ,
науковий співробітник IBM Canada)
СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ – ОСТАННІ
НОВИНИ

3 березня 2022

канд. наук Дмитро Єсипенко (дослідник
Центру ім. Кулів, Унів. Альберти)
ЕПІДЕМІЧНІ ДОСВІДИ І НАРАТИВИ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

25 березня 2022

Доповідь спільно з УКДДЦ: Dr. Colin
Neufeldt (проф. Історії, Конкордія
Університет в Едмонтоні) з участю
Марти Базюк (HREC), в англ. мові
THE MENNONITE EXPERIENCE
DURING THE HOLODOMOR: IT'S
COMPLICATED

6 травня 2022

д-р Михайло Винницький (викладач в
НаУКМА та УКУ, автор) ПРИЧИНИ
НЕСПОДІВАНОВОГО УСПІХУ
УКРАЇНСЬКОГО СПРОТИВУ У
ПОВНОМАШТАБНІЙ ВІЙНІ З
РОСІЄЮ. Які можуть бути довготривалі
наслідки для України після перемоги?

23 червня 2022

СТУДЕНТИ З УКРАЇНИ
ПРОДОВЖУЮТЬ НАУКУ ТА
ДОСЛІДЖЕННЯ в КАНАДІ. Mitacs –
Canada-Ukraine

Влада Бондаренко, Максим Ліщинський,
Богдан Романчук, Катерина Руденко

Наукове Товариство
ім. Шевченка в Канаді

**СТУДЕНТИ З УКРАЇНИ
ПРОДОВЖУЮТЬ НАУКУ
ТА ДОСЛІДЖЕННЯ в КАНАДІ
MITACS—CANADA—UKRAINE**

Влада Бондаренко, Харків
Trent University
"Вплив зміни клімату на динаміку нітрогену в сільськогосподарському ґрунті"

Максим Ліщинський, Чернівці
University of Alberta
"Вплив відео про цілі сталого розвитку від ООН на вивчення української мови"

Богдан Романчук, Червоноград
University of Montreal
"Нові напрямки в графових алгоритмах пошуку"

Катерина Руденко, Керч
Dalhousie University
"Міжкультурний діалог про управління довкілля і українське традиційне знання як Яого ріднопотрапний учасник"

Четвер, 23 червня 2022   год. 7:30 веч. EDT
www.nts.ca   <https://us02web.zoom.us/j/81396680478>

24 вересня 2022

Діана Дуцик (українська медіаекспертка,
викладачка, журналістка) СВОБОДА
СЛОВА в УМОВАХ ВІЙНИ: як змінився
український медіаландшафт

25 листопада 2022

Діана Бота (студентка Веронського
Університету, дослідниця, перекладачка)
ГРАФІЧНИЙ РОМАН в ІТАЛІЇ ЯК
ІНСТРУМЕНТ ПОЯСНЕННЯ
ГОЛОДОМОРУ

КОНФЕРЕНЦІЇ НТШ В ТОРОНТІ

21 жовтня 2022

Віртуальна Конференція – Круглий стіл:
ПЕРЕКЛАДИ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРИ: ЩО? КОМУ? ЯК?
Марко Андрейчик, Олена Дженнінгс,
Роман Івашків, Олександра Коваль,

Олег Коцюба, Михайло Найдан, Марко
Стех, Юрій Ткач, Віталій Чернецький,
предсідник – Максим Тарнавський

10 грудня 2022

Віртуальна Конференція “ЧЛЕНИ НТШ
В НАУЦІ”

Олександр Авербух, Дар’я Глазкова,
Катерина Давудян, Калина Сомчинська,
Мирослав Іваник
Предсідник – Уляна Пасічник

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА В КАНАДІ
SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY OF CANADA
SOCIÉTÉ SCIENTIFIQUE ŠEVČENKO DU CANADA

**КОНФЕРЕНЦІЯ
«ЧЛЕНИ НТШ В НАУЦІ»
СУБОТА, 10 ГРУДНЯ 2022
13:00 EST**

Олександр Авербух (Alex Averbuch)
"Я назавжди рада забути мову якою написано всі мої вірші: про перехід російськомовних авторів України на українську."

Дар'я Глазкова (Daria Glazkova)
"Поza декомунізацією: зміна дискурсу щодо топонімів міста Одеси серед повномасштабного російського вторгнення в Україну."

Катерина Давудян (Katharina Davoudian)
"Modelling the capacity of the ovarian cancer biomarker lysophosphatidic acid to destabilise the gelsolin-actin complex."

Калина Сомчинська (Kalyna Somchynsky)
"Is there such a thing as Ukrainian Canadian Feminism? Lessons from the Second Wreath Conference, 1985."

Мирослав Іваник (Myroslav Iwanek)
"Архів Євгена Пастернака як цінне джерело інформації про політичне та суспільно-громадське життя української діаспори."

Предсідник: Уляна Пасічник

<https://us02web.zoom.us/j/88611345315>

СТИПЕНДІЇ НТШ

Цього року Дирекція надала 2 наукові стипендії в сумі \$5,000. Їх одержали молоді науковці, члени НТШ: мгр. **Калина Сомчинська** з Едмонтону на опрацювання статті “Our Feminist Aunties / Наші феміністичні тітки: Feminist Activities within the Ukrainian Canadian Community and the Second Wreath Conference in 1985”.

д-р **Олександр Авербух** з Едмонтону на опрацювання статті “The Queerotextual Kryms’kyi: Rediscovering a Major Modernist Figure through Newfoundland Personal Papers”.

Першу ново-встановлену наукову стипендію ім. Микитчуків для дослідження українських бібліотек, архівів і бібліографій в сумі \$5,000 одержав мгр.

Мирослав Іваник на тему „Приватний архів Євгена Пастернака як джерело для вивчення громадського, політичного та суспільного життя українських громад у Польщі, Німеччині та Канаді”.

-----

*Українська Повстанська Армія (УПА) створена вісімдесят років тому воювала за незалежність України. Під сучасну пору Збройні Сили України продовжують боротьбу за самостійність України у війні проти російської агресії і терору.

Дирекція надала фінансову підтримку наукового видання книжки проф. **Наталі Кононенко** *Ukrainian Ritual on the Prairies: Growing a Ukrainian Canadian Identity*, McGill-Queens University Press.

ПОЖЕРТВИ НА НТШ 2022

(до 24.XII)

Тетяна та Олександр Басмат	\$2,000.00
Софія Качор	\$1,115.00
Олександр Романко	650.00
Ганя Шиптур	250.00
Андрій Дмитришин	200.00
Лада Гірна	150.00
Леся Храплива-Щур	150.00
Уляна Підзамецька	100.00
Кассандра Балан	50.00
Ірена Бел	50.00
Михайло Вавришин	50.00
Леся Шимко	50.00

Дякуємо всім нашим жертводавцям!

Дякую за матеріали, світлини і допомогу Л. Білоус, М. Дичок, Х. Колос, Р. Сливинській та І. Томкові.
Дарія Даревич, редактор.